

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/540/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

130/2013. (IV. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2012. július 4-én előterjesztett **panaszát** a 2013. április 30-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos az Országgyűlés Irodaházának postázójában terjesztette elő panaszát egy 2012. június 29-én B. városban, az M. híd p. hídfőjénél foganatosított igazoltatás miatt. A panaszt a Testület 2012. július 4-én érkeztette.

I.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. június 29-én a B. városbeli A. R.-on békésen haladt a járdán barátaival a belváros irányába, amikor 23 óra 17 perckor észlelték, hogy a belváros irányából két rendőrségi gépkocsi közeledik feléjük. A panaszos véleménye szerint a két gépkocsi a közlekedés szabályait figyelmen kívül hagyva megfordult, és nagy sebességgel elhajtott visszafelé, a belváros irányába. A mikrobusz (melynek rendszámát a panaszbeadvány tartalmazta) tolatással tudott csak megfordulni.

A panaszos társaival 23 óra 25 perckor érkezett meg a híd p. hídfőjéhez. A híd alatti részen egy „B. város rendőr-főkapitánysága” feliratú mikrobuszból és egy „Rendőrség” jelzéssel ellátott gépkocsiból kb. 30 rendőr szállt ki. A rendőrök a panaszost és barátait körbeállták, majd az intézkedés tényének, okának, és céljának közlése nélkül igazolványaik átadására

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szólították fel őket. Az igazolványokat az egyik rendőr összegyűjtötte, azonosító számát azonban a jelenlévők egyikével sem közölte. A rendőrök egyikén sem volt láthatóan elhelyezve tépőzáras azonosító szám. A panaszos szerint a fém jelvényeken lévő kisméretű számok a megvilágítási körülmények miatt nem voltak olvashatók. A panaszos társai eredménytelenül érdeklődtek a nevek és rendfokozatok iránt. A begyűjtött igazolványokkal néhány rendőr elsétált.

Mindezek után valamennyi jelenlévő ruházatát és táskáját átkutatták. A panaszos megalázkodónak értékelte, hogy táskája tartalmát a koszos aszfaltra kellett kiürítenie. A panaszos személyes adatait általa ismeretlen okból és célból RK lapon rögzítették. A rendőrök a panaszos társainak telefonjait szétszedték, és a telefonok IMEI számait írásban rögzítették. Egy rendőr a panaszost is felszólította a telefonja akkumulátorának eltávolítására. A panaszos közölte a rendőrrel, hogy nem veszi ki az akkumulátort, mivel a rendőrök eljárását jogellenesnek tartja. Megfogalmazása szerint „az agresszív, fenyegető módon viselkedő rendőrök által keltett kényszer, zsarolás hatására” akarata ellenére is el kellett tűrnie telefonja szétszedését. A telefon IMEI számát a rendőrök esetében is rögzítették.

Az intézkedés 2012. június 30-án, 0 óra 04 percig tartott. A panaszos az igazoltatás során nem észlelte, hogy adatait bármelyik rendőr lekérte volna a Schengeni Információs Rendszerből, vagy a körözési nyilvántartásból. A panaszos mindebből arra következtet, hogy készletező adatgyűjtés okán igazoltatták. A panaszos igazolványát az egyik rendőr visszaadta, azonban a panaszos kérésére sem közölte nevét és azonosító számát. A panaszos a fényviszonyok miatt továbbra sem tudta az azonosító számot leolvasni.

A panaszos megjegyezte, hogy az intézkedést több egyenruhát viselő rendőr videokamerával rögzítette – emlékei szerint mind a B. városi rendőr-főkapitányság, mind a K. rendőrség állományának tagjai részt vettek az intézkedés foganatosításában. A panaszos kérte a felvételek beszerzését, és rendelkezésére bocsátását. Előadta továbbá, hogy a panaszában részletezett eljárást a rendőrök által sérelmére elkövetett hivatali visszaélésnek, jogellenes fogvatartásnak és személyes adattal visszaélésnek tartja, ezért kérte a panasz egy példányát az illetékes B. városi Nyomozó Ügyészség felé továbbítani.

2) 2012. július 16-án a panaszos panaszát újabb beadvánnyal egészítette ki, melyet elektronikus úton küldött meg a Testületnek.

A panaszos elektronikus levelében megemlítette, hogy a korábbi beadványában részletezett intézkedés során egy „gumikesztyűt viselő, rendőrnek látszó személy a nemi szerve körül és a zsebeiben turkált és tapogatott, majd farmerjét és boxeralsóját széthúzva a végbélnyílásába is belenézett”. Az intézkedés a panaszos valamennyi társát is érintette. A panaszos a fenti eljárást emberi méltóságot súlyosan sértő, kirívóan kegyetlen eseménynek tartja, és a történeteket szexuális zaklatásként élte meg.

A panaszos elmondta még, hogy a több mint háromnegyed órás intézkedés alatt látókörükből kivonva, a mikrobuszban tárolták személyi igazolványaikat a rendőrök, és egyenként mindnyájukról teljes személyleírást rögzítettek annak ellenére, hogy további intézkedésre, feljelentésre vagy szabálysértésre a panaszos tudomása szerint nem került sor. Az aránytalanul hosszú intézkedés és munkaruhájának földre való kipakolása miatt a panaszos az utolsó, éjfélkor induló vonatát lekeste, ezért másnap a munkahelyén fizikailag teljesen kimerült állapotban, koszos munkaruhában volt kénytelen dolgozni.

A panaszos kérte panaszának tisztességes kivizsgálását, és a rádióforgalmazás anyagának beszerzését, mentését és másolatának kiadását.

II.

A Testület a panasz-kiegészítésre való tekintettel két alkalommal is felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a K. Rendőrségtől és a B. városi rendőr-főkapitányságtól.

1) A K. Rendőrség parancsnoka 2012. augusztus 22-én kelt levelében arról tájékoztatta a Testületet, hogy a K. Rendőrség bevetési csoportja 2012. június 29-én 23 óra 20 perckor egy a B. városi rendőr-főkapitányság állományaiba tartozó r. főhadnagy utasítására megjelent a B. városi M. híd p. hídfőjénél, ahol a B. városi rendőr-főkapitányság alegységei folytattak intézkedést. A B. városi rendőr-főkapitányság helyszíni parancsnokának utasítása alapján a K. Rendőrség beosztottjai csak az igazoltatások biztosításában vettek részt, nem kezdeményeztek intézkedést. A helyszíni parancsnok kérésére az intézkedésekről a bevetési csoport kézi kamerájával készített felvételeket, melyeket DVD lemezen a K. Rendőrség parancsnoka a Testület rendelkezésére bocsátott.

2) A B. városi rendőr-főkapitányság Hivatala megküldte az osztályvezető r. alezredes 2012. augusztus 21-én készített, a közrendvédelmi főosztályvezetőnek szóló jelentését.

A jelentés utal rá, hogy ugyanezen intézkedés kapcsán egy másik panaszos (S. F.) a B. városi rendőr-főkapitányság Központi Panaszirodáján előterjesztett panasza kivizsgálásra került, ezért – a jelentés szerint – a Testület kérdéseit részben már megválaszolták.

A jelentés rögzíti, hogy a szóban forgó rendőri intézkedésben egy r. főhadnagy vezetésével a B. városi rendőr-főkapitányság részéről 9 fő beosztotti állomány vett részt. Az intézkedésben segítséget nyújtott a K. Rendőrség egyik egysége is.

Az intézkedés előzménye az volt, hogy 2012. június 25-től 2012. július 1-ig az „EuroGames 2012. B.” nevű rendezvénysorozat került lebonyolításra, melynek hajókirándulását – bűnügyi információk szerint – egy szélsőséges csoport meg kívánta zavarni. E csoport felkutatása volt a feladata a r. főhadnagy által vezetett egységnek, és e csoporthoz tartozott a panaszos is. A csoport tagjait a B. város rendőr-főkapitánya által elrendelt fokozott ellenőrzés, valamint a rendelkezésre álló bűnügyi információk alapján vonták intézkedés alá a rendőrök, melynek jogalapja a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdése, a 29. § (1) bekezdés a) pontja és a 30. § (1) bekezdése volt. A rendőrök a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (1) bekezdése és 25. § (1) bekezdése szerint szakszerűen intézkedtek. Panaszosok adatait a Szolgálati Szabályzat 25. § (2) bekezdés alapján rögzítették annak érdekében, hogy amennyiben a későbbiekben jogsértéseket követnek el, beazonosíthatóak legyenek.

A jelentés kiemelte, hogy a rendőrök az intézkedés megkezdésekor közölték a panaszossal (és társaival), hogy fokozott ellenőrzés keretében kerül sor az igazoltatásra és ruházátátvizsgálásra. A jelentés hivatkozik e kérdés kapcsán arra, hogy maga S. F. is elismerte, hogy az intézkedést megelőzően a r. főhadnagy teljesítette az Rtv. 20. § (2) bekezdésében előírtak közlését.

A jelentés szerint az Rtv. 29. § (6) bekezdése és 30. § (3) bekezdése alapján vizsgálták át a csoport résztvevőinek ruházatát és csomagját, ennek célja az esetleges szabálysértés, vagy bűncselekmény elkövetéséhez szükséges eszközök felkutatása volt. Ennek keretein belül került sor az intézkedés alá vontaknál, így a panaszosnál „feltalált mobiltelefon IMEI számának adminisztrálására és körözésben történő ellenőrzésére.” A jelentés szerint a rendőr kérésére az intézkedés alá vont szerelte szét a készüléket, a hátlap levétele és akkumulátor eltávolítása után vált láthatóvá az IMEI szám. Azon esetekben, amikor az intézkedés alá vont nem volt hajlandó szétszedni a készüléket a nyomógombok segítségével került sor az azonosító előhívására. A készülékek nem kerültek elvételre (birtokból nem kerültek ki), így a körözésben történő ellenőrzésre csak adminisztráció útján kerülhetett sor. A jelentés tartalma szerint az intézkedés alá vont személyekre vonatkozóan a KIR, illetve SIS rendszerben nem találtak adatot.

Az intézkedés, amely a jelentés szerint kulturált tisztelettudó hangnemben zajlott és 14 főt érintett, 2012. június 29-én 23 óra 30 perctől, 2012. június 30-án 0 óra 5 percre tartott.

Ezután a jelentés szövegszerűen idézi az Rtv. 12.§ (1) bekezdését, a 13. § (1) és (3) bekezdését, a 15. § (1) és (2) bekezdését, a 19. § (1) bekezdését, a 20. § (1) bekezdés a) pontját, valamint (2) és (4) bekezdését, a 24. § (1) bekezdését, a 29. § (1) bekezdés a) pontját és (6) bekezdését, a 30. § (1) és (3) bekezdését, a 42. § (1) bekezdését, továbbá a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) és (6) bekezdését és 25. §-ának (1) bekezdését.

2012. augusztus 10-én kelt levelében a B. városi rendőr-főkapitányság Rendészeti Szervek Biztosítási Osztály vezetője arról tájékoztatta a B. városi rendőr-főkapitányság Hivatala Perképviselői és Panaszügyi Osztályának vezetőjét, hogy a B. városi rendőr-főkapitányság állománya 2012. június 25-től július 1-ig az EuroGames 2012 B. elnevezésű rendezvénysorozattal kapcsolatban a közterület fokozott ellenőrzését hajtotta végre. Biztosítási terv nem készült, azonban 01700-1/119/2012. RTÜK számon végrehajtási tervet adtak ki, mely korlátozott terjesztésű, minősített irat.

B. város rendőr-főkapitánya 01000/32653-1/2012.ált. számú határozatában – a fesztiválon résztvevők biztonságának garantálása érdekében 2012. június 25-én 0 óra 00 perctől 2012. július 8-án 24 óráig B. város teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el. Az ellenőrzés célja a jogsértő tevékenységek megelőzése, visszaszorítása, felderítése, valamint az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása volt.

Az osztályvezető beszerezte a panaszos igazoltatásáról készült igazoltató lapot, valamint az intézkedést rögzítő videofelvételt. A felvétel alapján az osztályvezető megállapította, hogy a panaszos igazoltatására fokozott ellenőrzés keretében került sor, azonban nem az általa panasolt módon. Az igazoltatást az Rtv. 29. §-a alapján hajtották végre, a képfelvételt az Rtv. 42. §-ában foglaltak alapján készítették, a ruházatátvizsgálást pedig a fokozott ellenőrzés keretein belül, az Rtv. 30. §-a alapján hajtották végre.

3) Megküldte a megkeresett rendőri szerv az érintett osztályvezető által egy r. ezredes részére 2012. július 13-án készített, az intézkedés alá vont csoport egy másik tagja, S. F. által 2012. június 30-án a B. városi rendőr-főkapitányságnál személyesen előterjesztett panaszának kivizsgálásról készített jelentést (továbbiakban: parancsnoki kivizsgálás).

A konkrét panaszügy kapcsán megküldött rendőrségi dokumentumok a kivizsgálás tartalmára hivatkozva rögzítik, hogy megállapításai a csoport valamennyi tagja vonatkozásában helytállóak.

A parancsnoki kivizsgálásban ismertetett panaszban foglaltak szerint, S. F. 2012. június 29-én 23 óra 30 perc körüli időben többedmagával azért tartózkodott az M. híd p. hídfőjénél, hogy az akkor hajókiránduláson részt vevő „deviáns olimpia” résztvevői felé tiltakozásukat fejezzék ki. Ezért vonta intézkedés alá a csoportot fokozott ellenőrzés keretében a rendőri egység és ezért került sor igazoltatásukra, illetve ruházatuk átvizsgálására. A telefonok IMEI számát a körözési nyilvántartásban történő ellenőrzés érdekében írták fel.

A parancsnoki kivizsgálás ezt követően megismétli azon információkat, amelyek a jelentésben is szerepeltek, ideértve a jogszabályi hivatkozásokat is. A jelentésben foglaltakhoz képest annyi többletinformáció szerepel ezen okiratban, hogy az intézkedés alá vont személyek, így S. F., illetve a panaszos adatainak ellenőrzése is megtörtént a KIR, illetve SIS rendszerben, amelyet a K. Rendőrség állománya hajtott végre. Ugyancsak ellenőrizték a telefonokat is, azonban sem az ellenőrzött személyek, sem a telefonok nem szerepeltek körözési rendszerben. Hivatkozik továbbá a parancsnoki kivizsgálás arra is, hogy a lekérdezéseket úgy hajtották végre, hogy az ellenőrzött adatok mások számára ne legyen hozzáférhetők.

A parancsnoki kivizsgálás szerint az S. F.-fel szemben lefolytatott intézkedés törvényes, szükséges, és szakszerű volt, amely az arányossági követelményeknek mindvégig megfelelt.

4) Megküldte a B. városi rendőr-főkapitányság az igazoltatásokat fogantató egység r. főhadnagy rendfokozatú vezetőjének a 2012. július 17-én készített jelentését.

A r. főhadnagy 2012. június 29-én „Örző 01”-s hívójú mobilcsoport irányításával látott el szolgálatot az EuroGames 2012 B. rendezvénysorozattal kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtása érdekében. A szolgálat ellátása során 23 óra 30 perc körül azt az utasítást kapta a r. főhadnagy a „Rendezőtől”, hogy menjen az M. híd p. hídfőjéhez, ahol a rendezvénnyel ellentétes érzelmű személyek gyülekeztek. A helyszínen ezen személyeket intézkedés alá vonták, miközben „Rendész 02” utasítására az egységet megerősítették. A helyszínen az intézkedés alá vont személyektől a személyi igazolványt elkérték, továbbá az „Angyalföld 07” utasítására, mivel fokozott ellenőrzés volt elrendelve az adott időre, a mobiltelefonok IMEI számának ellenőrzését és rögzítését is elkezdtek. Az egység másik fele a ruházatátvizsgálást, illetve az intézkedés biztosítását hajtotta végre. A r. főhadnagy szerint a K. Rendőrség mobilcsoportja is két részre oszlott, az egyik fele az adatok priorálását végezte, a másik fele pedig az intézkedés alá vont személyek mozgását kontrollálta. Végül a r. főhadnagy megjegyezte, hogy mivel fokozott ellenőrzés volt elrendelve, ezért „nem volt életszerűtlen számára”, hogy a mobiltelefonokat is leellenőrizték, és a számukat rögzítsék, „hisz a maradéktalan rendőri intézkedés végrehajtásához ez is hozzátartozik”.

5) A Testületnek – más panaszüggyel kapcsolatos korábbi megküldés alapján – rendelkezésére állt, B. város rendőr-főkapitányának a 2012. június hó 19. napján kiadott egyedi utasítása, melyben a főkapitány 2012. június 25-től, 2012. július 8-ig, az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdése alapján fokozott ellenőrzést rendelt el B. város területére. Az utasítás indokolása szerint a fokozott ellenőrzés elrendelésére egyrészt a 2012. június 27-től 2012. július 1-jéig megrendezett EuroGames rendezvény, másrészt az azt követő LMBT fesztivál miatt került sor.

Az egyedi utasítás hivatkozik arra, hogy a korábbi években a másságukat nyíltan felvállaló résztvevőket mind verbálisan, mind tettelesen érték atrocitások, a különféle szélsőséges csoportok nyíltan fenyegetik a világhálón a rendezvényekre érkező személyeket, szervezeteket. A jogellenes cselekmények megelőzése, a közbiztonság fenntartása érdekében ezért tartja indokoltnak az utasítás a fokozott ellenőrzés elrendelését.

7) 2012. július 31-én kelt jelentésében a B. városi rendőr-főkapitányság egyik osztályvezetője kifejtette, hogy az intézkedés során a rendőrök két fajta lehetőséget kínáltak fel az intézkedés alá vont személyeknek az IMEI számok ellenőrzésére. Az intézkedés alá vont személyek billentyűkód beütésével hívhatták elő IMEI számaikat a készülékekből, illetve a telefon hátlapjának levételét, szükség esetén pedig az akkumulátor kivételét követően a készülékben elhelyezett hitelesítő címkéről le is olvashatták. Az intézkedést végrehajtó alegység parancsnoka arra már nem emlékezett, hogy melyik intézkedés alá vont személy melyik módszert választotta, azonban azt egyértelműen állította, hogy a telefonok szétszedését nem a rendőrök, hanem az intézkedés alá vont személyek végezték.

8) A mobil csoport egyik r. zászlós rendfokozatú tagja 2012. augusztus 9-én tett jelentést az intézkedés tapasztalatairól. A r. zászlós szolgálatának ellátása során 23 óra 20 perc körüli időben egy az Eurogames 2012, B. rendezvényt megzavarni kívánó csoport felkutatására kapott utasítást. A rendőri egység 23 óra 30 perckor találkozott a panaszossal és társaival a B. város, Sz. rakpart, M. híd p. hídfőjénél.

A csoport tagjait a rendőrök az Rtv. 29. § (1) bekezdésének a) pontja alapján igazoltatás alá vonták. Abból a célból, hogy egy esetleges szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének eszközeit felkutassák, ruházat- és csomagátvizsgálást is végrehajtottak, az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján.

A r. zászlós az utasítás alapján végrehajtott átvizsgálás során higiéniai okokból orvosi gumikesztyűt használt, tekintettel arra, hogy egymást követően több intézkedés alá vont személy ruházatát és csomagját is ellenőrizni kellett. A gumikesztyű használatát az intézkedés alá vont személyek nagy számára való tekintettel az intézkedés alá vont személyek és a r. zászlós egészségügyi védelmét szolgálta.

A ruházatátvizsgálást konkrétan a panaszossal szemben is a r. zászlós hajtotta végre. A panaszos és a többi intézkedés alá vont személy ruházat- és csomagátvizsgálását az intézkedéstaktikai képzések során elsajátított technikák alkalmazásával hajtotta végre. Az intézkedés alá vont személyeket egyenként, az átvizsgálást megelőzően tájékoztatta az intézkedés tényéről, majd felszólította őket, hogy a ruházatukban, zsebeikben, csomagjaikban lévő eszközöket, tárgyakat vegyék elő és mutassák be. A tényleges ruházatátvizsgálás ezt követően történt meg. Az ellenőrzés során a r. zászlós sem a panaszos, sem más személy ruházatát nem bontotta meg, senki nem vett le magáról semmit, és az öltözk mindenkin pontosan úgy maradt, ahogyan azt az intézkedést megelőzően viselte. A ruházatátvizsgálás kiterjedt a zsebekre és a teljes öltözetre, így a testhajlatoknál és a szemérem körüli részeknél (hónaljok, combok belső oldala) is végrehajtották, azonban az intézkedés egyáltalában nem szeméremsértő vagy megalázó módon zajlott le. A r. zászlós az átvizsgálás közben a testhajlatok és különböző ruhadarabok átvizsgálását megelőzően is tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket arról, hogy mely ruhadarab és testhajlat átvizsgálása fog következni. Testüreg átvizsgálására nem került sor, amelyet a r. zászlós álláspontja szerint az is alátámaszt, hogy az intézkedés teljes terjedelmét videofelvétel rögzíti. A r. zászlós megjegyezte továbbá, hogy a B. városi rendőr-főkapitányság Intézkedéstaktikai

instruktoraként egyéb teendői ellátása mellett ruházat-, illetve csomagátvizsgálás szakszerű végrehajtását is oktatja az állomány részére. A ruházatátvizsgálás a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően zajlott, azzal szemben az intézkedés helyszínén senki nem élt panasszal. Az intézkedés alá vont személyek ruházatából, illetve csomagjaiból szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének eszköze nem került elő.

9) 2012. augusztus 10-én kelt levelében a B. városi rendőr-főkapitányság egyik r. őrnagy rendfokozatú osztályvezetője arról tájékoztatta a B. városi rendőr-főkapitányság egy másik osztályának vezetőjét, hogy a panaszos igazoltatására fokozott ellenőrzés keretében került sor, azonban nem az általa panaszolt módon. A r. őrnagy álláspontja szerint a felvételtől megállapítható, hogy a panasz-kiegészítésben említett esemény nem történt meg, a panaszos testüregének átvizsgálására nem került sor.

A panaszossal szemben szabálysértési eljárás nem indult. Az igazoltatás során készült igazoltató lapot a B. városi rendőr-főkapitányság Bűnügyi Szervek Értékelő Osztályára adták át, akik jogosultak az irat kezelésére, és annak törvényes határidőn belüli megsemmisítéséről is gondoskodnak. Az okmányokat azért kellett összegyűjteni, mert az igazoltatás során az intézkedés alá vont személyeket a körözési nyilvántartásban ellenőrizték. A videofelvétel és a hangfelvétel alapján az intézkedés során 14 főt igazoltattak, amely összesen 40 percet vett igénybe. A r. őrnagy ezen túlmenően azt is megjegyezte, hogy az intézkedést követően a csoport nem hagyta el a helyszínt azonnal, hanem leültek a híd alatt.

10) A B. városi rendőr-főkapitányság egyik osztályvezetője 2012. augusztus 10-én jelentette felettesének a panaszos panasz-kiegészítésével összefüggésben tudomására jutott információkat.

A jelentés hivatkozik rá, hogy számos egyéb, az intézkedés fogantatásakor jelen lévő személy is tett panaszt az intézkedéssel szemben, azonban egyikük sem tett említést olyan intézkedési elemről, amely csekély mértékben is hasonló tartalommal bírna a panaszos által végbelének szemrevételezésével kapcsolatban előadottakhoz.

A r. alezredes megjegyezte, hogy igen életszerűtlen az a körülmény, hogy egy rendőri intézkedést sérelmező állampolgár az intézkedést követő napon megtett panaszában csak az azonosítók hiányára és az általa jogszerűtlennek vélt adatkezelésre tér ki, ellenben a panasz-kiegészítésben leírt cselekményről egyáltalán nem tesz említést.

A panaszos által leírtak szerint a ruházatátvizsgálást végrehajtó rendőr a panaszos ruházatát közterületen megbontva („széthúzva”) a végbélnyílásba is belenézett. A r. alezredes szerint ez csak és kizárólag abban az esetben lehetséges, amennyiben az intézkedés alá vont személy az alsóruházatát részben leveti és a rendőrnek háttal előre hajol. Amennyiben ez valóban megvalósult, a rendőrrel szemben a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntetnének gyanúja is felmerül. Mindezek alapján a r. alezredes kérte a keletkezett iratok megküldését az illetékességgel rendelkező B. városi Nyomozó Ügyészség részére, és utalt rá, hogy amennyiben az eljárás során kétséget kizárólag megállapítást nyer, hogy a ruházatátvizsgálást végző r. zászlós a terhére rótt cselekményt nem követte el, a panaszossal szemben a Btk. 233. § (1) bekezdés a) pontja szerinti Hamis vád büntette miatt eljárást kell lefolytatni.

A r. alezredes a panasz-kiegészítés egyéb elemeivel kapcsolatban rögzítette, hogy az intézkedés tartalmi elemei egymással párhuzamosan, egy időben lettek végrehajtva,

különböző rendőrök által. A részfeladatok befejezését követően a lehető legrövidebb időn belül véget ért az intézkedés, és az intézkedés alá vont személyek okmányait visszakapták, a jogszabályi előírások szerinti tájékoztatást pedig megkapták. Az intézkedés alá vont személyekről személyleírást nem rögzítettek.

11) A Testület rendelkezésére állt továbbá a panaszos igazoltatásáról kiállított RK lap is, melyen a panaszos személyes adatain túlmenően ruházatának leírása is fel van tüntetve. A dokumentum személyleírást nem tartalmaz, az azonban szerepel rajta, hogy a panaszoson barna-szürke kockás ing, kék farmernadrág és fekete Nike sportcipő volt az intézkedés során.

12) Megküldte a rendőrség egy a K. Rendőrség állományába tartozó r. őrmester által készített videofelvételeket. A felvételek, a rajtuk lévő – a rendőrség és a panaszos elmondásával megegyező – dátum és időpont feliratozás szerint, az M. híd p. hídfője alatti intézkedést 2012. június 29-én 23 óra 24 perc, és 2012. június 30-án 0 óra 30 másodperc között rögzítik.

A felvételek szinte kizárólag az intézkedés alá vont személyeket és az intézkedés egyes cselekményeit mutatják. Az intézkedés kezdete nem látható, így az akkor elhangzottak sem hallhatók a felvételen. 23 óra 24 percnél láthatóak az intézkedés alá vont csoport tagjai. Az aluljáróban a falnál, átlagos nyári ruhába öltözött fiatalember állnak és beszélgetnek, miközben a háttérből hallhatók az igazoltatással kapcsolatos szövegrészletek, a kép és a hang emiatt több esetben nem beazonosítható. Az aluljáró kijáratánál rendőrségi jelleggel ellátott mikrobusz, a másik oldalon egy sötét színű civil gépkocsi áll. Az intézkedés során hangos szót, ingerült megjegyzéseket nem lehet hallani, az intézkedés alá vontak részéről elhangzik egy-egy megjegyzés, ezek azonban semmiképpen sem sértőek vagy bántóak. A rendőrök hangneme udvarias, több esetben hallható, ahogyan a rendőr a nevét és rendfokozatát közli, úgyszintén az intézkedéssel kapcsolatos panasz előterjesztésnek helyéről (ideértve a Testületet is) és a panasz benyújtásának határidejéről ad tájékoztatást.

A képsorokon a panaszos kockás ingben, cigarettával a szájában látható.

A felvételen elsősorban a ruházat- és csomagátvizsgálás, valamint a telefonok ellenőrzésének menete került rögzítésre. 23 óra 32 percnél egy világoszöld pólós fiatalembert kér arra a rendőr, hogy a telefonját szedje szét, mert annak IMEI számát rögzíteni kívánják. A zöld pólós fiatalembernek a rendőr elmondja, hogy hogyan kell szétszedni a telefont, végül azonban a rendőr szedi szét a készüléket melynek egy részét elviszi (23 óra 34 perc 25 másodperc) majd visszahozza (23 óra 35 perc 41 másodperc) és felajánlja segítségét az összerakáshoz. Egy fehér dzsekit viselő fiatalemberrel (23 óra 36 perc 53 másodperctől) közli a rendőr, hogy pakoljon mindent a zsebeiből, mert ruházatátvizsgálást fog végezni. A fiatalember a kérésnek eleget tesz, a zsebében lévő szokásos tárgyakat (kulcs, telefon, zsebkendő, igazolvány) a rendőri felszólítás szerint az aszfaltra helyezi. A dzsekit a rendőr külön is átvizsgálja, majd a neki háttal álló fiatalember ruházatát is.

23 óra 46 perc 15 másodperctől látható egy vékony testalkatú, fekete pólót, sötét nadrágot és tornacipőt viselő, félhosszú hajú fiatal hölgy ruházatátvizsgálása és telefonjának ellenőrzése. A táska átvizsgálását követően a fiatal nőnek az intézkedést végző rendőrnő odaszól, hogy telefonját még ne tegye el, mert arra még szükség lesz. Ekkor a hölgy kissé emelt hangon megkérdezi ennek okát, mire egy férfi rendőr veszi át az intézkedést, és közli, hogy fokozott ellenőrzés van érvényben, melynek keretében tárgykörözést hajtanak végre, illetve tájékoztatja arról is, hogy nem a telefonra, csak annak IMEI számára van szükség. A nő felháborodik, megkérdezi, hogy „mi a franc ez” ilyen még soha nem volt sem vele, sem a

többiekkel szembeni igazoltatásoknál. A rendőr azt mondja, hogy most alaposan csinálják a fokozott ellenőrzést és megkérdezi a panaszost, hogy hallott-e a tárgykörözésről. A nő hangot ad felháborodásának, de eleget tesz a rendőri utasításnak, megpróbálja szétszedni a telefonját, de nem sikerül. Ezután oda akarja adni a rendőrnek, aki közli, hogy ő még annyira sem ért hozzá, végül a hölgy saját maga szedi szét a telefont, amelyet oda akar adni a rendőröknek. Ekkor kis tanácsalanság észlelhető az ott lévő két rendőr között, szemmel láthatóan egyikük sem akar nyúlni a szétszedett telefonért, végül egyikük elviszi (23 óra 49 perc 58 másodperc) valahová, majd 23 óra 50 perc 34 másodpercnél visszaadja. A nő méltatlankodik az eljárás miatt, szemmel láthatóan a telefonelvételnél lett ingerült és ennek hangot is ad. („Miért őket vegzálják, miért nem a buzikat”) Végül a rendőr megköszöni az együttműködést, amelyre ő közli, hogy „nem vagyok együttműködő az ÁVO-sokkal”.

Ezt követően hasonló módon kezdődik a mellette álló fehér ruhás hölgy ruházatátvizsgálásának felvétele 23 óra 51 perc 12 másodpercnél. A táskájából ugyanúgy a földre kell pakolnia annak tartalmát, mint a többieknek, majd átvizsgálás után a rendőrök elkérik az ő telefonjának IMEI számát is. A fehér ruhás hölgy a szó szoros értelmében fogalkörömmel próbálja szétszedni telefonját, végül sikerül, kiveszi az akkumulátort és átadja a készüléket 23 óra 52 perc 56 másodpercnél. Közben 23 óra 52 perc 46 másodpercnél jól hallhatóan bediktálja a nevét, miközben egy rendőr fehér jegyzetömbbel a kezében áll és rögzíti az adatokat. A készüléket 23 óra 53 perc 30 másodpercnél kapja vissza.

A panaszossal szemben fogatosított intézkedés a felvételen nem látható.

13) A B. városi rendőr-főkapitányság egyik r. törzsőrmestere is készített videofelvételeket a történetekről. Első, néhány másodperces felvételen a rendőrök szolgálati gépjárművekkel hajtanak át az M. hídon, és azt a csoportot keresik, amelynek tagjaként a panaszos sétált a rakparton.

A DVD-n fellelhető másik, 42 perc 20 másodperc hosszúságú felvételen az igazoltatások teljes terjedelmükben láthatóak. A felvétel kezdetén a csoportot rendőrök állítják meg, és valamennyi jelenlétől személyi igazolványát kéri. A személyi igazolványokat mindenki átadja, majd megkezdődik a ruházat- és csomagátvizsgálás, melyet egy járőrpár végez. A Testület a panaszost 26 perc 30 másodpercnél azonosította, aki ekkor mobiltelefonját már a kezében tartja. A panaszos a rendőrökkel kérdésre érthetően közli a nevét. A rendőrök megkérlik, hogy szíveskedjen táskájának tartalmát az aszfaltra kipakolni. A panaszos perceként keresztül próbálja fényképezőgépét tokjába visszatenni, amit a rendőrök türelmesen kívánnak. A panaszos kedélyesen társalog a rendőrökkel a táskájában tartott újságok és különböző papírlapok mennyiségéről. Tászkája ellenőrzése után a panaszost megkérlik, hogy zsebei tartalmát ürítse ki, majd miután a panaszos semmilyen tárgyat nem vesz elő, felszólítják, hogy forduljon a fal felé, és emelje fel karjait. A gumikesztyűt viselő rendőr a panaszos ruházatát hajlataira, nadrágzsebeire is kiterjedően, alaposan átvizsgálja. Az intézkedés szakszerűen zajlik, a fogatosítás módja a szemérem sértő jelleget teljességgel nélkülözi. A panaszost a felvétel 33. percében kéri meg, hogy közölje telefonja IMEI számát. A panaszos jelzi, hogy nem tudja, az micsoda. A gumikesztyűt viselő rendőr tájékoztatja, hogy „bele van írva”, mire a panaszos megkezdte telefonjának szétszerelését. 33 perc 49 másodpercnél a rendőr átveszi a panaszostól a telefont, majd egy perc elteltével visszaadja neki, és megköszöni az együttműködést. A felvételen az ismertetett részt megelőzően, és azt követően is a csoport többi tagja ruházatának és csomagjának átvizsgálása zajlik, testüreg-átvizsgálás egyetlen esetben sem történik.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának jogalapját, a szolgálati fellépés módját, a ruházat- és csomagátvizsgálás jogalapját és végrehajtásának módját, valamint a panaszos telefonja adatainak rögzítését. A panaszos panasz-kiegészítésére való figyelemmel a Testület azt is vizsgálta, sor került-e a panaszos testüregének átvizsgálására.

A Testület a panaszeljárással során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében biztosított emberi méltósághoz, a VI. cikk szerinti személyes adatok védelméhez, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

1) A Testület a panaszos beadványa alapján elsőként vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának jogalapját, valamint azt a kérdést, hogy lekérték-e a panaszos adatait a megfelelő nyilvántartásokból.

A) Az igazoltatás jogalapját a Testület a következőkben vizsgálta.

A rendőrségi iratok közül a jelentés és a parancsnoki kivizsgálás mind az Rtv. 29. § (1) bekezdésének a) pontját, mind az Rtv. 30. § (1) bekezdését megjelöli a panaszos igazoltatásának jogalapjaként.

A videofelvételen többször is elhangzik a rendőrök részéről a fokozott ellenőrzésre történő hivatkozás egyrészt az igazoltatás, másrészt a telefonok ellenőrzése kapcsán.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint: „A rendőr a feladata ellátása során a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

Az Rtv. 30. § (1) bekezdése pedig a következőképpen rendelkezik: „A rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.”

A Testület ehelyütt hivatkozik az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére is, melynek alapján „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”.

A Testület a rendelkezésre álló dokumentumok, mindenekelőtt B. város rendőr-főkapitányának a II. rész 7. pontjában ismertetett egyedi utasítása alapján a panaszos igazoltatását elsősorban az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálta.

A Szolgálati Szabályzat 26. §-ának (1) bekezdése az Rtv. fent idézett, fokozott ellenőrzésre vonatkozó szakaszát kifejtve kimondja, hogy „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése pedig azt is rögzíti, hogy „fokozott ellenőrzés végrehajtását

- a) az ország egész területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a bűnügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató,
- b) illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a bűnügyi igazgató, a rendészeti igazgató, a Budapesti Rendőr-főkapitányság illetékességi területén a bűnügyi vagy a rendészeti helyettes, a rendőrkapitány vagy az ügyeletvezető, a határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá
- c) a hatáskörük szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a Készenléti Rendőrség parancsnoka vagy a Terrorelhárítási Központ főigazgatója rendelheti el”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban már számos alkalommal utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával fogantatható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján fogantatnak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan, hiszen a fokozott ellenőrzés is célhoz kötött rendőri intézkedés, amely cél érvényre juttatása a fokozott ellenőrzés jegyében végrehajtott intézkedéseknek is keretet szab. Vizsgálható tehát, hogy a fokozott ellenőrzés keretében fogantatott konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A B. város rendőr-főkapitánya által kibocsátott egyedi utasítás egyértelműen meghatározta a fokozott ellenőrzés célját. Az utasítás kibocsátásának indoka kifejezetten a fővárosban az intézkedés idején zajló EuroGames rendezvény, valamint az azt követő LMBT fesztivál volt, tekintettel arra, hogy a korábbi években a másságukat nyíltan felvállaló személyeket különböző szélsőséges csoportok rendszeresen vegzálták. A fokozott ellenőrzés elrendelésének alapjául a konkrét rendezvények kapcsán a közbiztonság fenntartása, valamint a jogellenes cselekmények megelőzése szolgált.

A jelentések alapján a rendőrség tudomására jutott bűnügyi információk szerint egy szélsőséges csoport meg akarta zavarni az EuroGames rendezvény résztvevőinek szervezett hajókirándulást, ezért a r. főhadnagy által vezetett alegység parancsot kapott ezen csoport felkutatására. Ennek megtörténte után vontak intézkedés alá azt a csoportot a rendőri egység, amelynek a panaszos is tagja volt.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség tudomására jutott adatok intézkedési kötelezettséget keletkeztettek, az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdése pedig, a rendezvény biztonságos lebonyolítása érdekében kiadott fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítás fényében kétségtől megkérdőjelezhető jogalapot biztosított a panaszos igazoltatásához, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához fűződő joga.

Tekintettel arra, hogy az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdése alapján a Testület az igazoltatás jogszerűségét már megállapította, külön vizsgálatot arra nézve, hogy az Rtv. – az iratanyagban szintén az igazoltatás jogalapjaként említett – 29. § (1) bekezdésének a) pontja alapelv szolgálhatott volna-e az intézkedéshez, már nem folytatott le.

A panaszos beadványában az igazoltatással kapcsolatban arra is kitért, hogy a rendőrök teljes személyleírást rögzítettek róla, annak ellenére, hogy utóbb nem indult vele szemben semmilyen eljárás. Ezzel kapcsolatban a Testület rámutat, hogy az elkészült RK-lap személyleírást nem tartalmaz, csak azt rögzíti, hogy milyen ruhát viselt a panaszos. A Testület álláspontja szerint kizárható, hogy a panaszos ruházatát bűnügyi nyilvántartáshoz kapcsolódó célokból rögzítették volna, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy az intézkedést rögzítő videofelvételek kiértékelését a rendőrök egyedül úgy végezheték el személyre szabottan, ha azon az intézkedés alá vont személyek azon azonosíthatók. A Testület álláspontja szerint az a körülmény, hogy az iratok között szerepel a panaszos ruházatának rövid leírása, jogsérelem megállapítására nem ad alapot.

B) Panaszos előadása alapján nem észlelte, hogy bármelyik rendőr lekérte volna adatait a Schengeni Információs Rendszerből, a körözési nyilvántartásból, így álláspontja szerint ismeretlen okból és céllal rögzítették írásban személyes adatait, meglátása szerint készletező adatgyűjtés okán igazoltatták.

Az intézkedésről készült rendőri jelentés utal az intézkedést vezető r. fhdgy. által készített jelentésre, amelyben foglaltak szerint az intézkedés alá vont személyek és egyéb adatok KIR, illetve SIS rendszerben történő ellenőrzését a Hungária 131 tagállomás állománya hajtotta végre, amely a körözési rendszerben nem jelentett találatot. Utal a jelentésben arra is, hogy amennyiben akár személy, akár tárgy, jelen esetben mobiltelefon szerepelt volna valamelyik rendszerben, az egyéb személyes szabadságot korlátozó intézkedést vont volna maga után.

A Szolgálati Szabályzat az Rtv. igazoltatásra vonatkozó fent ismertetett rendelkezéseit a 25. § -ban azzal egészíti ki, hogy az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint – szükség szerint – a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban [25. § (1)]. A (2) bekezdés alapján az igazoltatás során meg kell állapítani az igazoltatott személyazonosságát, és – akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltató lapon rögzíteni kell az igazoltatottnak az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A rendőrség jelentésében utalt arra, hogy a panaszos által hiányolt, Szolgálati Szabályzat 25. § -ában részletezett ellenőrzés megtörtént, ehhez további iratok azonban nem álltak rendelkezésre, így a Testület fentiek alapján nem látta minden kétséget kizáróan megállapíthatónak, hogy az ellenőrzést lefolytatták.

A Testület álláspontja szerint a nyilvántartások ellenőrzése szempontjából kizárólagos

jelentőséggel bír az a körülmény, hogy az igazoltatás jogalapja megfelelő volt. Egyértelmű igazolást nyert tehát az a tény, hogy a panaszost nem adatai készletezésének szándékával igazoltatták. Noha a Testület nem tudta egyértelműen megállapítani, hogy az adatok Szolgálati Szabályzat által előírt ellenőrzése megtörtént-e, az igazoltatás jogszerűségére való tekintettel úgy foglalt állást, hogy a panaszosnak az ellenőrzés megtörténte, illetve meg nem történte alapvető jogát nem érintette, jogsérelmet számára az sem okozhatott, ha az adatok ellenőrzése valójában elmaradt.

2) A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a rendőrök nem közölték az intézkedés tényét és célját, továbbá a rendőrök azonosító száma a megvilágítási körülmények miatt nem volt olvasható és azt kérésére sem közölték vele.

Az Rtv. 20. § (1) bekezdése alapján a rendőrt az intézkedés során *a)* az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye...igazolja, míg a (2) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Testület a név és azonosító szám közlésének a panaszos beadványában foglaltakra való tekintettel jelen panaszügy kapcsán különös jelentőséget tulajdonított, figyelembe véve, hogy az intézkedés a híd alatt, valóban rossz fényviszonyok között zajlott.

A panaszos észrevételeinek egy részére a B. városi rendőr-főkapitányság munkatársai oly módon reagáltak, hogy utaltak egy korábbiakban már kivizsgált – jelen állásfoglalásban számos ponton hivatkozott – panaszügy kapcsán a Testülettel közölt álláspontjukra. Az iratok szerint S. L., aki a panaszossal szemben fogاناتosított intézkedés során jelen volt, a B. városi rendőr-főkapitánysághoz közvetlenül is előterjesztett panaszában maga nyilatkozott úgy, hogy a r. főhadnagy az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt „tartalmi követelményeket” közölte.

A parancsnoki kivizsgálás ezen túlmenően külön is cáfolatként rögzíti, hogy az igazoltatás a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdése és 25. § (1) bekezdése alapján szakszerűen került végrehajtásra.

A panaszos beadványában S. L. korábbi állításával, miszerint a rendőrök az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt „tartalmi követelményeket” közölték, egyáltalán nem értett egyet, a Testületnek tehát azzal kellett szembesülnie, hogy a rendőri iratok és a panaszbeadvány között tartalmi ellentmondás feszül. Ezen ellentmondás tisztázására a videofelvételek sem voltak alkalmasak, mivel azokon a panaszossal szemben fogاناتosított intézkedés kezdete nem látható, a később rögzített anyagban pedig nem hallható, hogy a rendőrök a panaszost az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében előírtakról tájékoztatták volna.

A Testület nem tudta megállapítani, hogy az intézkedő rendőrök mennyiben tettek eleget az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése által támasztott követelményeknek, ezért nem juthatott más következtetésre, minthogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

3) Kifogásolta a panaszos, hogy a rendőrök a ruházatát és táskáját átvizsgálták, melynek során a táska tartalmát megalázó módon az aszfaltra kellett kipakolnia.

Az Rtv. 30. §-ának (2) és (3) bekezdése szerint: „(2) A rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. (3) A rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”.

A fenti rendelkezések nem teszik kötelezővé a rendőr számára fokozott ellenőrzés esetén a ruházat- és csomagátvizsgálást, annak – indokolt esetben – csak a lehetőségét teremti meg. A Testület – mérlegelve az egyedi utasításban hivatkozott korábbi tapasztalatokat, a rendőrség bünyügyi információit, a panaszosnak (és társainak) a rendezvény résztvevőivel szembeni tiltakozási szándékát –, **úgy ítélte meg, hogy a rendőrök kellő jogalappal foganasították a ruházat és csomagátvizsgálást, melynek okán nem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga.**

Ugyanakkor az Rtv. 15. § (1) bekezdésében megfogalmazott általános arányossági követelményt, mely szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, ezen intézkedés végrehajtásánál is figyelembe kell venni. A videofelvételeken is jól látható, ahogy a panaszosnak (és társainak) a táskájában lévő személyes tárgyait, valóban megalázó módon, az aluljáró erősen szennyezett aszfaltburkolatára kellett kipakolnia. Figyelembe véve azt, hogy a rendőröknek több gépjármű – köztük egy mikrobusz – is rendelkezésére állt az intézkedés során, a Testület álláspontja szerint elvárható lett volna, hogy a minimális higiénias feltételeket is biztosítva, a járművek rakterének igénybevitelével hajtsák végre a csomagok tartalmának átvizsgálását.

Fentiek okán a Testület megállapítása szerint, a csomagátvizsgálás végrehajtásának módja, annak aránytalan volta miatt, a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelmét eredményezte.

4) A Testület külön foglalkozott a panaszos panasz-kiegészítésében előadott állításaival. A panaszos a ruházatátvizsgálást szexuális zaklatásként élte meg, mivel a gumikesztyűt viselő rendőr „a nemi szerve körül és a zsebeiben turkált és tapogatott, majd farmerjét és boxeralsóját széthúzza a végbélnyílásába is belenézett”.

A panaszos állította, hogy a fenti inzultus valamennyi helyszínen tartózkodó személlyel megtörtént.

A rendőrség által megküldött iratok a panaszos állításait a lehető leghatározottabb mértékben cáfolták. Az intézkedést foganasító rendőr jelentésében kijelentette, hogy a panaszos által előadott esemény nem történt meg, és a B. városi rendőr-főkapitányság egyik osztályvezetője a panaszos állítását cáfolva előadta, hogy a helyszínen tartózkodó, később panaszt benyújtó személyek közül senki sem tett hasonló jellegű jogsérelemlről bejelentést.

A testüregyek átvizsgálásáról az Rtv. mindösszesen egy szakasza tesz említést. A 18. § (4) bekezdése kimondja, hogy „a rendőrségi fogdába történő befogadáskor, amennyiben a rendelkezésre álló adatokra, illetve a befogadás körülményeire vagy a fogvatartott

viselkedésére tekintettel alapos okkal feltételezhető, hogy a fogvatartott saját vagy más életének, testi épségének veszélyeztetésére alkalmas tárgyat tart magánál, az élet, testi épség védelme, továbbá a bűncselekmény megelőzése érdekében a fogvatartott testét, erre vonatkozó előzetes figyelmeztetést követően – a testüregekre is kiterjedően – át kell vizsgálni”.

Az Rtv. fent idézett 30. §-ának (2) és (3) bekezdése nyilvánvalóan csak a panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálására adott jogalapot, arra azonban semmi esetre sem, hogy a rendőr nagy nyilvánosság előtt a nyílt utcán a panaszos testét testüregre kiterjedően is átvizsgálja. Az Rtv. idézett 18. §-ában foglalt rendelkezések pedig kizárólag egy esetre, a rendőrségi fogdába történő befogadásra alkalmazhatóak – tehát szintén nem nyújtanak alapot a ruházatátvizsgálás panaszos beadványában sérelmezett módon való kiterjesztésére.

A Testület a panaszos által előadottak kapcsán utal rá, hogy a motozás intézményét a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 150. §-a szabályozza. Ennek értelmében „a motozás bizonyítási eszköz vagy elkobozható, illetőleg vagyoneklobzás alá eső dolog megtalálása céljából a terhelt és az olyan személy ruházatának és testének átvizsgálása, akiről megalapozottan feltehető, hogy bizonyítási eszközt vagy elkobozható, illetőleg olyan dolgot tart magánál, amely vagyoneklobzás alá eshet. A motozás során a motozás alá vont személy rendelkezése alatt álló jármű, csomag és más tárgy is átvizsgálható.” [(1)], a (2) bekezdés szerint pedig motozást az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendel el. Ha a motozást az ügyész rendeli el, végrehajtásához a nyomozó hatóságot veszi igénybe. Ha a motozás célja meghatározott dolog megtalálása, az érintettet előbb fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át, ha a felszólításra a keresett dolgot előadja, a motozástól el kell tekinteni [(3)]. Az érintett testének átvizsgálását csak a megmotozottal azonos nemű végezheti, és a motozásnál csak ilyen személy lehet jelen. E rendelkezés nem vonatkozik a motozásnál közreműködő orvosra [(4)]. A motozásnál jelen lehet a motozás helyszínén tartózkodó, az érintett által megnevezett személy, kivéve az olyan személyt, akinek a jelenléte a nyomozás érdekeit veszélyezteti [(5)].

A panaszos és a rendőrség ellentétes előadásai között húzódó ellentmondás feloldásához a Testületnek rendelkezésére állt a B. városi rendőr-főkapitányság r. törzsrőrmestere által készített videofelvétel, amely teljes terjedelmében rögzíti a ruházatátvizsgálást. Táskája ellenőrzése után a panaszoszt megkérlik, hogy zsebei tartalmát ürítse ki, majd miután a panaszos semmilyen tárgyat nem vesz elő, felszólítják, hogy forduljon a fal felé, és emelje fel karjait. A gumikesztyűt viselő rendőr a panaszos ruházatát hajlataira, nadrágzsebeire is kiterjedően, alaposan átvizsgálja. Az intézkedés szakszerűen zajlik, a foganatosítás módja a szeméremsértő jelleget teljességgel nélkülözi. A felvételen az ismertetett részt megelőzően, és azt követően is a csoport többi tagja ruházatának és csomagjának átvizsgálása látható, testüreg-átvizsgálás egyetlen esetben sem történik.

A fentiekkel kapcsolatban a Testület álláspontja a következő. A Testület nem vonja kétségbe, hogy a ruházat átvizsgálása olyan intézkedés, amely az intézkedés alá vont személynek nyilvánvalóan kellemetlenséget okoz. A ruházatátvizsgálás a rendőri munka természetéből adódóan a legtöbb esetben óhatatlanul is közterületen zajlik, és azzal jár, hogy a rendőr az intézkedés alá vont személy „zsebeiben turkál és tapogat”. A felvételek alapján ugyanakkor a Testület álláspontja szerint kétséget kizárólag megállapítható, hogy a panaszos farmerét és boxeralsóját senki sem „húzta szét”, végbélnyílását pedig nem szemrevételezték, az intézkedés pedig nem volt szeméremsértő jellegű.

A Testület megállapította, hogy a ruházatátvizsgálás foganatosításának módja a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát nem sértette.

5) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök az intézkedés során telefonját szétszedették vele és annak IMEI számát írásban, rögzítették.

Az intézkedést foganatosító egység vezetője jelentésében úgy fogalmazott, hogy mivel fokozott ellenőrzés volt elrendelve az adott időre, a mobiltelefonok IMEI számának ellenőrzését és rögzítését is elkezdtek. Jelentése végén a r. főhadnagy megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzésre tekintettel nem volt életszerűtlen számára a mobiltelefonok ellenőrzése és számának rögzítése, hiszen – álláspontja szerint – a maradéktalan rendőri intézkedés végrehajtásához ez is hozzátartozik.

A jelentés szerint, az intézkedés alá vont személyek ruházatának és csomagjának átvizsgálása, szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetése eszközeinek feltalálására irányult, az Rtv. 29. § (6) bekezdése és az Rtv. 30. § (3) bekezdése alapján. „Ennek keretein belül” került sor a mobiltelefonok IMEI számának adminisztrálására, és körözésben történő ellenőrzésére. A jelentés szerint az intézkedés alá vont szedte szét a készüléket (néhány esetet kivéve, amikor nyomógombbal hívták elő a számot) és azért kellett adminisztratív úton ellenőrizni a körözésben, mert a készülék nem került ki az intézkedés alá vontak birtokából.

A parancsnoki kivizsgálás a telefonok ellenőrzése kapcsán lényegében szó szerint ugyanúgy fogalmaz, mint a jelentés.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi”.

Az Rtv. 30. §-ának már idézett (3) bekezdése szerint a rendőrség „jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja”.

A Testület fentiekben már megállapította, hogy a fokozott ellenőrzésre vonatkozó törvényi rendelkezések alapján a rendőrök kellő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost, úgyszintén kellő jogalappal rendelkeztek a ruházat- és csomagátvizsgálásra is. Az Rtv. 30. §-ának rendelkezései – és az annak alapján kiadott egyedi utasításban meghatározott cél – azonban, csak a közbiztonságra veszélyes tárgyak lefoglalását teszik lehetővé, a mobiltelefon azonban ilyenek semmiképpen sem tekinthető.

Ugyancsak nem fogadható el a telefonok ellenőrzésének jogalapjaként a konkrét esetben az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése sem, mert a ruházat- és csomagátvizsgálásra való felhatalmazás nem terjed ki egy szokásos használati tárgy elvételére és adatainak rögzítésére.

Természetesen amennyiben a panaszossal szemben felmerült volna bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja, úgy személyi szabadságot korlátozó intézkedés egyidejű foganatosítása mellett, az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a), illetve f) pontja alapján az adott

tárgy lefoglalására sor kerülhetett volna. [„33. § (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; ...f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;”]

A Testület megállapítása szerint azonban a panaszossal szemben fentiek szerinti előállítás fogatosítására utaló körülmény, vagy gyanú még a rendőrségi iratok alapján sem merült fel, **melynek okán mobiltelefonjának elvétele és adatainak rögzítése jogszerűtlenül történt, ami a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatai védelméhez való jogának sérelmét eredményezte.**

Mivel a Testület kimondta, hogy jogszerűtlenül rögzítették a panaszos mobiltelefonjának adatait, automatikusan arra az álláspontra helyezkedett, hogy a jogszerűtlen adatrögzítéssel töltött idő aránytalan sérelmet okozott a panaszosnak, amely tisztességes eljáráshoz való jogát érintette.

IV.

A Testület megállapítása szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az igazoltatás, valamint emberi méltósághoz való joga a ruházat- és csomagátvizsgálás jogalapja és fogatosításának módja tekintetében. Hasonlóan nem sértette a panaszos alapvető jogait a nyilvántartások ellenőrzésének esetleges elmaradása sem. Az Rtv. 20. §-ában előírt kötelező tájékoztatási elemek elhangzását illetően a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelme nem volt megállapítható. Megállapította ugyanakkor a Testület a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelmét a csomagátvizsgálás végrehajtásának módja, valamint a tisztességes eljáráshoz és a személyes adatok védelméhez fűződő jog sérelmét a mobiltelefon elvétele és adatainak rögzítése okán.

A megállapított sérelmek súlyossága indokoltá teszi azt, hogy a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – megküldje az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2013. április 30.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag